Fyzická bezpečnost

Téma: Normy a legislativa z oblasti fyzické bezpečnosti – vyhláška č. 528/2005 Sb.

Ing. Kamil Halouzka, Ph.D.

kamil.halouzka@unob.cz

Učební otázky

1. Základní pojmy
2. Zabezpečení objektu a zabezpečené oblasti
3. Zabezpečení jednacích oblastí
4. Zabezpečení technického zařízení
5. Režimová opatření
6. Režim pohybu osob a dopravních prostředků
7. Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky
8. Ostraha
9. Ověřování opatření fyzické bezpečnosti a vyhodnocení rizik

1. Základní pojmy

- Pro účely této vyhlášky se rozumí
  - **objektem** budova nebo jiný ohraničený prostor, ve kterém se zpravidla nacházejí zabezpečené nebo jednací oblasti,
  - **hranicí objektu** plášť budovy, fyzická bariéra (oplocení) nebo jinak viditelně vymezená hranice,
  - **hranicí ZO nebo JO** stavebně nebo jinak viditelně ohraničený prostor,
  - **vstupem** do objektu, zabezpečené oblasti nebo jednací oblasti místo určené pro vstup a výstup osob a místo určené pro vjezd a výjezd dopravních prostředků,

1. Základní pojmy

- Pro účely této vyhlášky se rozumí
  - dopravními prostředky pozemní, podzemní, vzdušné a vodní prostředky určené k přepravě osob, předmětů a materiálu,
  - **hrozbou** možnost vyzrazení nebo zneužití utajované informace při narušení fyzické bezpečnosti,
  - **rizikem** pravděpodobnost, že se určitá hrozba uskuteční,
  - **mimořádnou situací** stav, kdy bezprostředně hrozí, že dojde k vyzrazení nebo zneužití utajované informace,

1. Základní pojmy

- Pro účely této vyhlášky se rozumí
  - **technickým prostředkem** bezpečnostní prvek, jehož použitím se zabraňuje, ztěžuje, oznamuje nebo zaznamenává narušení zabezpečení objektu, zabezpečené oblasti nebo jednací oblasti a dále ničí utajované informace,
  - **úschovným objektem** trezor nebo jiná uzamykatelná schránka stanovená v příloze č. 1 této vyhlášky,
  - **technickým zařízením** vojenský materiál, zejména elektronická, fototechnická, chemická, fyzikálně-chemická, radiotechnická, optická a mechanická vojenská technika, a vojenská výzbroj, který obsahuje utajovanou informaci.

2. Zabezpečení objektu a zabezpečené oblasti

- Hranici objektu nebo zabezpečené oblasti, zařazení objektu nebo zabezpečené oblasti do příslušné kategorie a zařazení zabezpečené oblasti do příslušné třídy stanoví odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba.

- Zabezpečení objektu nebo zabezpečené oblasti je zajišťováno kombinací opatření fyzické bezpečnosti.

2. Zabezpečení objektu a zabezpečené oblasti

- **Objekt** je zabezpečován v závislosti na kategorii objektu, s ohledem na charakter hranice objektu a v závislosti na vyhodnocení rizik těmito technickými prostředky
  - pro kategorii **Vyhrazené** – mechanické zábranné prostředky,
  - pro kategorii **Důvěrné a Tajné** – mechanické zábranné prostředky a zařízení elektrické zabezpečovací signalizace,
  - pro kategorii **Přísně tajné** – mechanické zábranné prostředky, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a speciální televizní systémy. Speciální televizní systémy nesmí narušit ochranu utajovaných informací.

2. Zabezpečení objektu a zabezpečené oblasti

- **Zabezpečená oblast** je zabezpečována v závislosti na její kategorii, třídě a vyhodnocení rizik těmito technickými prostředky
  - pro kategorii **Vyhrazené** – mechanické zábranné prostředky,
  - pro kategorii **Důvěrné** – mechanické zábranné prostředky a zařízení elektrické zabezpečovací signalizace,
  - pro kategorii **Tajné** a **Přísně tajné** – mechanické zábranné prostředky, systémy pro kontrolu vstupů, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace, speciální televizní systémy, zařízení elektrické požární signalizace. Speciální televizní systémy lze nahradit tísňovými systémy. Při použití speciálních televizních systémů nesmí být narušena ochrana utajovaných informací.

2. Zabezpečení objektu a zabezpečené oblasti

- **Bodové hodnoty** nejnižší míry zabezpečení zabezpečené oblasti jsou stanoveny v příloze č. 1 vyhlášky.
- Objekty a zabezpečené oblasti kategorie **Důvěrné** a vyšší, v nichž je zajištěna **trvalá přítomnost zde pracujících osob**, se zabezpečují mechanickými zábrannými prostředky.
- K zabezpečení zabezpečených oblastí se používají **certifikované** nebo **necertifikované technické prostředky**. Necertifikované technické prostředky lze použít pouze za podmínek stanovených v příloze č. 1 vyhlášky.

3. Zabezpečení jednací oblasti

- Hranici jednací oblasti stanoví odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba.
- Zabezpečení jednací oblasti je zajišťováno kombinací opatření fyzické bezpečnosti.
- Rozsah použití opatření fyzické bezpečnosti k zabezpečení jednací oblasti se stanoví v závislosti na stupni utajovaných informací, které jsou v jednací oblasti pravidelně projednávány a na vyhodnocení rizik.

3. Zabezpečení jednací oblasti

- Jednací oblasti pro pravidelné projednávání utajovaných informací stupňů utajení **Tajné** a **Přísně tajné**, se zabezpečují mechanickými zábrannými prostředky, systémy pro kontrolu vstupů, zařízeními elektrické zabezpečovací signalizace, speciálními televizními systémy, zařízeními elektrické požární signalizace, zařízeními proti pasivnímu a aktivnímu odposlechu utajované informace.
- Speciální televizní systémy lze nahradit tísňovými systémy. Speciální televizní systémy nesmí narušit ochranu utajovaných informací.

3. Zabezpečení jednací oblasti

- **Bodové hodnoty** nejnižší míry zabezpečení jednací oblasti jsou stanoveny v příloze č. 1 vyhlášky.
- Ustanovení přílohy č. 1 vyhlášky týkající se zabezpečení zabezpečené oblasti se obdobně vztahují na zabezpečení jednací oblasti, není-li v příloze č.1 této vyhlášky stanoveno jinak.

3. Zabezpečení jednací oblasti

- K zabezpečení jednacích oblastí se používají **certifikované** nebo **necertifikované technické** prostředky. Necertifikované technické prostředky lze použít pouze za podmínek stanovených v příloze č. 1 vyhlášky.
- V případě, že hranice objektu je totožná s hranicí jednací oblasti, je rozsah použití opatření fyzické bezpečnosti určen požadavky na zabezpečení jednací oblasti.

3. Zabezpečení jednací oblasti

- Ostraha uloženého technického zařízení obsahujícího utajovanou informaci stupně utajení
  - **Přísně tajné** se zajišťuje typem 5 - Je zabezpečena pouze příslušníky ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů a je vykonávaná způsobem nepravidelných obchůzek. Ostraha provádí obchůzky po náhodně vybraných trasách v náhodných intervalech ne větších než 2 hodiny. V průběhu výkonu ostrahy, včetně doby obchůzky, musí být na stanovišti stálé ostrahy neustále přítomna nejméně jedna osoba určená pro výkon ostrahy.
  - **Tajné** se zajišťuje minimálně typem 4 - Je zabezpečena pouze příslušníky ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů a je vykonávaná způsobem nepravidelných obchůzek. Ostraha provádí obchůzky v intervalu ne větším než 6 hodin. V noci a v mimopracovní době se četnost obchůzek zvyšuje. V průběhu výkonu ostrahy, včetně doby obchůzky, musí být na stanovišti stálé ostrahy neustále přítomna nejméně jedna osoba určená pro výkon ostrahy.

4. Zabezpečení technického zařízení

- Ostraha uloženého technického zařízení obsahujícího utajovanou informaci stupně utajení
  - **Důvěrné** se zajišťuje minimálně typem 3 - Je zabezpečena zaměstnanci orgánu státu o jejichž objekt jde, příslušníci ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů anebo zaměstnanci bezpečnostní ochranné služby. Intervaly obchůzek jsou závislé na vnitřním provozu a míře předpokládaného rizika. V průběhu výkonu ostrahy, včetně doby obchůzky, musí být na stanovišti stálé ostrahy neustále přítomna nejméně jedna osoba určená pro výkon ostrahy (příloha 528/5).
  - **Vyhrazené** se zajišťuje v rozsahu stanoveném odpovědnou osobou nebo jí pověřenou osobou.
  - Rozsah použití opatření fyzické bezpečnosti k zabezpečení technického zařízení se stanoví v projektu fyzické bezpečnosti. Obsah a forma projektu fyzické bezpečnosti se použije přiměřeně.

5. Režimová opatření

- Režimovými opatřeními jsou
  - stanovení oprávnění osob a dopravních prostředků pro vstup do objektu, stanovení oprávnění osob pro vstup do zabezpečené oblasti a jednací oblasti a způsob kontroly těchto oprávnění,
  - kontrolní opatření při vstupu do objektu, zabezpečených a jednacích oblastí a způsob kontroly těchto opatření,
  - podmínky a způsob kontroly pohybu osob v objektu, zabezpečené oblasti a jednací oblasti a způsob kontroly a vynášení utajovaných informací z objektu, zabezpečené oblasti a jednací oblasti,
  - režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky, zejména způsob jejich označování, přidělování, úschovy a evidence,
  - režim manipulace s technickými prostředky a jejich používání,
  - režim pohybu utajovaných informací v objektu, zabezpečené oblasti a jednací oblasti.

6. Režim pohybu osob a dopravních prostředků

- Oprávnění ke vstupu do O, ZO nebo JO vydává **odpovědná osoba** nebo jí **pověřená osoba**.
- Oprávnění ke vstupu do ZO nebo JO stanovené kategorie lze vydat osobě, která je poučena a je držitelem oznámení o splnění podmínek pro přístup k UI stupně utajení „V“ nebo OFO pro odpovídající nebo vyšší stupeň utajení.
- Seznam osob s oprávněním ke vstupu do objektu kategorie „D“, „T“ nebo „PT“, do ZO a do JO a dopravních prostředků oprávněných vjíždět do objektu kategorie „D“, „T“ nebo „PT“, do ZO a do JO **se ukládá u odpovědné osoby** nebo jí pověřené osoby.

6. Režim pohybu osob a dopravních prostředků

- Osoby **bez oprávnění** ke vstupu mohou do objektu kategorie „D“, „T“ nebo „PT“, ZO nebo JO vstupovat pouze za doprovodu osoby oprávněné ke vstupu do příslušného O, ZO nebo JO za předpokladu, že vstup je nezbytný a nebude narušena ochrana UI.
- Na vstupu do objektu kategorie „D“, „T“ nebo „PT“ se provádí kontrola vstupu a u osob bez oprávnění ke vstupu do O je vedena evidence údajů a povinně se stanoví režim návštěv s doprovodem. Na vstupu do ZO kategorie „V“, která je umístěna v objektu kategorie „V“, se provádí kontrola vstupu.
- Při vstupu osob bez oprávnění ke vstupu do O kategorie „PT“ se u nich provádí **kontrola zařízením sloužícím k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů** (bezpečnostní rám).

7. Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky

- Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky určuje systém a způsob označování, přidělování a odevzdávání, jejich úschovy a evidence, uložení duplikátů a způsob jejich použití.

- Klíče a identifikační prostředky k JO, a dále k ZO a úschovnému objektu, kde se ukládá UI stupně utajení „D“ nebo vyššího, musí být označeny, ukládají se způsobem, který umožňuje kontrolu jejich použití a jejich výdej podléhá evidenci. S klíči disponuje odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba.

7. Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky

- Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky k ZO a k úschovnému objektu, kde se ukládá UI stupně utajení „V“, stanoví odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba.

- Ztráta klíčů a identifikačních prostředků musí být neprodleně oznámena odpovědné osobě nebo jí pověřené osobě, která zajistí nápravu.

7. Režim manipulace s klíči a identifikačními prostředky

- ZO a JO musí být v době nepřítomnosti osob, které mají povolen vstup do této ZO nebo JO, uzamčeny. **Úschovný objekt musí být v době nepřítomnosti osob, které mají přístup k UI v něm uloženým, uzamčen.**
- Osoby disponující klíči a identifikačními prostředky od ZO, JO a úschovných objektů, ukládají klíče a identifikační data v O, kde se zabezpečené nebo jednací oblasti nacházejí, pokud jiné místo jejich uložení neurčí odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba.

8. Ostraha

- Bodové hodnoty jednotlivých typů ostrahy u objektu jsou stanoveny v příloze č. 1 vyhlášky.

9. Ověřování opatření fyzické bezpečnosti a vyhodnocení rizik

- Ověření, zda jednotlivá použitá opatření fyzické bezpečnosti a vyhodnocení rizik odpovídají projektu fyzické bezpečnosti a právním předpisům v oblasti ochrany utajovaných informací, provádí odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba průběžně, nejméně však každých 12 měsíců.
- Podmínkou pro ověření v případě technických prostředků uvedených v § 30 odst. 1 zákona je provedení funkční zkoušky podle přílohy č. 1 vyhlášky.

9. Ověřování opatření fyzické bezpečnosti a vyhodnocení rizik

- Vyhodnocení rizik se provádí
  - identifikací stupňů UI a zjištěním množství UI, které se v objektu vyskytují nebo budou vyskytovat, zejména z hlediska následku jejich vyzrazení nebo zneužití,
  - popisem a vyhodnocením hrozeb, kterým jsou tyto utajované informace vystaveny,
  - popisem a vyhodnocením zranitelnosti utajovaných informací vůči těmto hrozbám,
  - stanovením míry rizika, jako "malé", "střední" nebo "velké", na základě vyhodnocení hrozeb a zranitelnosti.

Otázky k samostudiu

1. Definujte pojem utajovaná informace.
2. Dle obrázku fiktivního objektu definujte pojmy objekt, zabezpečená oblast a jednací oblast. Určete kategorie a třídy.
3. Jaké jsou opatření fyzické bezpečnosti?
4. Pojednejte o režimových opatřeních.
5. Z jakých bodů se skládá projekt fyzické bezpečnosti?

Literatura

[1] Vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění vyhlášky č. 19/2008 Sb. a vyhlášky č. 454/2011 Sb.